

An aerial photograph of a beach at sunset. The sky is a gradient of orange and yellow, transitioning into a dark blue sea. Waves are breaking across the frame, creating white foam. The foreground shows a wide expanse of wet sand with numerous small, dark tide pools reflecting the light.

Strategische **Agenda Kust** Zuid-Holland

CONCEPT

Strategische Agenda Kust Zuid-Holland

COLOFON

Den Haag, 19 december 2018

Provincie Zuid-Holland

contactpersonen:

Edith van Dam (e.van.dam@pzh.nl)

Arjan van de Lindeloof (a.vande.lindeloof@pzh.nl)

opgesteld m.m.v. :

abe veenstra landschapsarchitect

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Ambities voor de kust	7
3	Natuurlijk veilige kust	11
4	Aantrekkelijke kust	15
5	Duurzame kust	19
6	Samenwerken aan de kust	23

BIJLAGEN

1	Kwaliteit van de Kust	27
2	Het huidige kustbeleid	33

NOORDZEE

DUIN- EN
BOLLENSTREEK

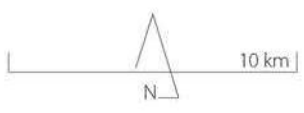
DUIN- HORST
EN WEIDE

WESTLAND

MIDDEN-
DELFLAND

VOORNE-
PUTTEN

GOEREE-
OVERFLAKKEE

1 Inleiding

1.1 Belang van de kust

De kust is van groot belang voor Zuid-Holland. De duingebieden en stranden zijn onmisbaar voor de kustverdediging en het zoetwaterwingebied. Het unieke kustlandschap bevat grote aaneengesloten natuurgebieden met hoge biodiversiteit, landgoederen, bollenvelden en cultuurhistorisch erfgoed. Badplaatsen en havens wisselen de duingebieden af. De kust is dan ook een aantrekkelijke plek om te recreëren. De kust draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Met het toenemende kusttoerisme en de greenports en mainport is de kust ook in economisch opzicht een factor van belang. Daarbij vormt de landschappelijke kwaliteit van de kust een belangrijke rol als vestigingsfactor.

Een aantal grote ruimtelijke opgaven, zoals energietransitie, klimaatadaptatie, verstedelijking en wateropgaven vraagt om strategische keuzes en een lange termijn perspectief.

Veel partijen hebben belang bij of zijn verantwoordelijk voor (delen van) de kustzone. Er zijn verschillende (maatschappelijke) initiatieven om waarden van de kust te beschermen en/of juist verder te ontwikkelen.

1.2 Doel van een strategische agenda voor de kust

Zuid-Holland zet met de agenda voor de kust een samenhangende, integrale koers uit en benoemt de onderwerpen waarover de provincie met andere partijen in gesprek is of gaat. De strategische agenda bevat ambities en opgaven voor de kust voor de korte en lange termijn. Ruimte geven aan economische dragers en zorg dragen voor de landschappelijke en natuurlijke kwaliteit van de kust gaan daarbij hand in hand.

Daarnaast bevat de agenda voorstellen over hoe er vanuit een gezamenlijk perspectief aan de ontwikkeling van de kust gewerkt kan worden.

1.3 Enquête en kustdag

Op initiatief van de Staten van Zuid-Holland is er in april 2018 een enquête uitgezet over de toekomst van het kustgebied. Er is gericht een panel van Zuid-Hollandse inwoners benaderd om de enquête in te vullen. Daarnaast is een open enquête op de website geplaatst waar velen hun mening hebben gegeven. Een delegatie van statenleden heeft ook verschillende plekken aan de Zuid-Hollandse kust bezocht en is in gesprek gegaan met betrokken organisaties, ondernemers en bewoners. De Staten hebben op basis van de resultaten van de enquête en de verkregen informatie mede richting gegeven aan deze Agenda.

1.4 Opbouw van de Agenda

De Strategische Agenda start met een hoofdstuk Ambities voor de kust, waarin de context van de agenda wordt geschetst en de inhoudelijke lijn wordt neergezet aan de hand van drie integrale ambities. In de drie daarop volgende hoofdstukken worden deze ambities vervolgens uitgewerkt (Natuurlijk veilige kust, Aantrekkelijke kust en Duurzame kust). Besloten wordt met een hoofdstuk over governance (Samenwerken in de kustzone).

In de bijlage is een notitie opgenomen die de 'Kwaliteit van de kust' beschrijft en is een samenvatting te vinden van het relevante huidige provinciaal beleid.

2 Ambities voor de kust

2.1 Agenda: keuzes maken voor de kust

De kust is om meerdere redenen van groot belang voor de provincie. Het is een landschap met unieke kwaliteiten. De kust is met haar duinen van essentieel belang voor onze kustveiligheid en tevens een belangrijk natuurgebied. We halen ons drinkwater uit de duinen. Het is een gebied met bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarden en aantrekkelijk als gebied om te ontspannen, sporten en te verblijven. De kust is ook economisch van groot belang: vanwege toerisme maar ook als aantrekkelijk vestigingsklimaat en aangename woonomgeving.

De kust kenmerkt zich dus door verschillende waarden. Sommige hiervan liggen in elkaars verlengde, zijn nauw met elkaar verbonden. De natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de kustzone laten zich doorgaans goed verenigen met extensieve vormen van recreatie. Drinkwaterwinning en natuurbeheer gaan al jaren hand in hand in de duinen.

Maar er kan ook spanning zitten tussen de verschillende ambities voor de kust. Spanning bijvoorbeeld tussen economische ontwikkeling (toerisme, verstedelijking, energie) enerzijds en kwetsbare natuur en landschappelijke kwaliteiten anderzijds.

Dit maakt duidelijk dat er keuzes en afwegingen moeten worden gemaakt. Deze Strategische Agenda zet hiervoor de koers uit.

2.2 Continuïteit in kustbeleid

De provinciale aandacht voor de kust is niet nieuw. De provincie voert al geruime tijd beleid m.b.t. een kwalitatieve ontwikkeling van de kust. Dit heeft geleid tot een gestage verbetering van de kwaliteit. Zo heeft de provincie de afgelopen jaren met verschillende partijen constructief samengewerkt aan innovatieve projecten t.b.v. de verbetering van de kustveiligheid, het kustbeheer en de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de kust. Voortvarend zijn de projecten rondom de zwakke schakels en de Zandmotor tot stand gekomen en is er ruimte gemaakt voor (economische) ontwikkeling van de badplaatsen (Katwijk, Noordwijk en Scheveningen). De provincie heeft hiervoor veel maatschappelijke en bestuurlijke waardering gekregen.

De provincie gaat door op de ingeslagen weg. De Strategische Agenda Kust beoogt dan ook geen drastische koerswijzigingen. Eerder gaat het om een inkleuring van het bestaande beleid en onderstreept het de acties en inspanningen die op korte termijn nodig zijn om de kwalitatieve ontwikkeling van de kust voort te zetten.

De Zandmotor

2.3 Nieuwe uitdagingen voor de kust

Naast het voortzetten van de ingeslagen weg is er een aantal nieuwe (urgente) ontwikkelingen die vragen om een koersbepaling.

Verstedelijking

De economie trekt aan. Na een periode van stagnatie is momenteel een forse woningbouwopgave weer actueel. Ook het toerisme groeit. Langs de kust zien we dit o.a. terug in een groeiende vraag naar recreatiewoningen. Samen met de bijbehorende infrastructuur leiden deze ontwikkelingen tot een groeiende druk op de schaarse ruimte en de aanwezige natuurlijke, landschappelijke en recreatieve kwaliteiten.

Energietransitie

De noodzakelijke transitie van fossiele naar duurzame energie vormt een enorme ruimtelijke uitdaging. Om de slag te kunnen maken is ruimte nodig voor opwekking, opslag en transport van duurzame energie. In het dichtbevolkte Zuid-Holland is dit een complexe opgave; de ruimte is beperkt en kwaliteiten van natuur en landschap staan al onder druk.

Klimaatadaptatie

Klimaatverandering noodzaakt tot aanpassingen. Zo heeft de zeespiegelstijging direct gevolgen voor onze kustveiligheid, maar ook voor de beschikbaarheid van voldoende zoet water. Om beter voorbereid te zijn op extremere weersomstandigheden (wateroverlast en droogte) zijn aanpassingen in het watersysteem en de openbare ruimte in het stedelijk gebied nodig.

2.4 Ambities

Op basis van de waarden en belangrijke opgaven in de kust wordt in deze agenda een viertal ambities geformuleerd. De eerste drie hebben betrekking op de belangrijkste ruimtelijke thema's zoals die op dit moment voor de kust aan de orde zijn. De vierde heeft betrekking op de wijze waarop de provincie met andere partijen hieraan samenwerkt.

De ambities worden hieronder kort ingeleid. In de vervolg hoofdstukken wordt een nadere uiteenzetting per ambitie gegeven en worden de betreffende agenda-punten geformuleerd.

Natuurlijk veilige kust

De duinenkust van Zuid-Holland beschermt het achterland tegen de zee en bevat grote aaneengesloten natuurgebieden met een hoge biodiversiteit. Bescherming tegen de zee en natuur zijn functies die al jaren goed samen gaan in de kust. De 'natuurlijk veilige kust' staat voor de inzet van natuurlijke processen om onze kust duurzaam veilig te houden en meer ruimte voor dynamiek in zowel de duinen als de delta.

Aantrekkelijke kust

De kust van Zuid-Holland vormt een aantrekkelijke leefomgeving; aangenaam om in te recreëren, wonen en werken. Tegelijkertijd heeft het in dit dichtbevolkte deel van de Randstad een verstedelijkt karakter en is de druk op de ruimte groot. Met de 'aantrekkelijke kust' wordt inhoud gegeven aan de ambitie om de kwaliteiten van het landschap als vertrekpunt te nemen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee de aantrekkelijkheid van de kust te behouden en verder te versterken.

Duurzame kust

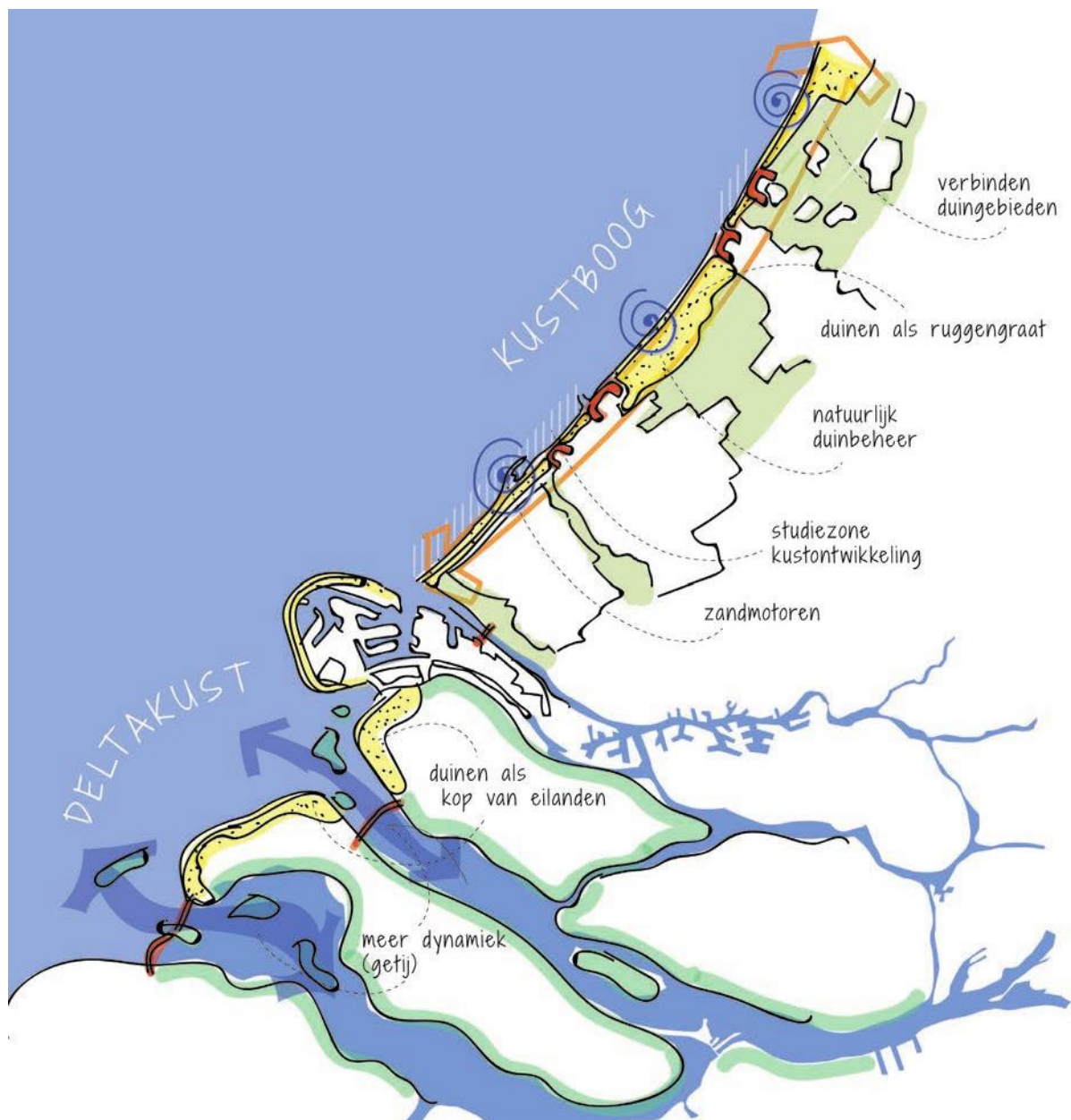
De energietransitie en klimaatverandering vragen om maatregelen die ook (en soms juist) in de kustzone hun weerslag zullen hebben. Voor de ontwikkeling van een 'duurzame kust' is het dan ook van belang om op een passende manier ruimte te bieden aan duurzame energie en in te zetten op een klimaatbestendige inrichting van de kustzone.

Samenwerken in de kust

Er is een groot aantal partijen actief in de kustzone, waarmee de provincie op constructieve wijze samenwerkt. De rol van de provincie verschilt daarbij en kan zowel kaderstellend, regisserend, initiërend of faciliterend zijn. Voor het realiseren van de benoemde ambities is het continueren en verder uitbouwen van deze samenwerking van groot belang.

3 Natuurlijk veilige kust

De duinenkust van Zuid-Holland beschermt het achterland tegen de zee en bevat grote aaneengesloten natuurgebieden met een hoge biodiversiteit. Bescherming tegen de zee en natuur zijn functies die al jaren goed samen gaan in de kust. De 'natuurlijk veilige kust' staat voor de inzet van natuurlijke processen om onze kust duurzaam veilig te houden en meer ruimte voor dynamiek in zowel de duinen als de delta.

3.1 Dynamisch kustbeheer

De (grotendeels) zandige kust van Zuid-Holland zal de komende jaren op sterkte worden gehouden door het zandsuppletieprogramma van Rijkswaterstaat en het beheer van de zeewering door de waterschappen. Bij het veilig houden van onze kust benutten we natuurlijke processen (building with nature). De Zandmotor heeft aangetoond dat een veilige, natuurlijke en recreatief aantrekkelijke kust op deze manier goed te realiseren is.

Om in de toekomst de veiligheid te kunnen blijven garanderen, moet de kust meegroeien met de stijgende zeespiegel. De provincie onderzoekt samen met andere partijen hoe dit op een effectieve en innovatieve wijze kan. Ze heeft hiervoor de studiezone kustontwikkeling aangeduid. Voor de aangroei zijn meer zandsuppleties nodig; of grotere zoals de zandmotor. Ook moet zand via het strand de duinen in kunnen stuiven. Het duinbeheer geeft daarom volop ruimte aan natuurlijke dynamiek en ook het gebruik en het beheer van het strand staat de natuurlijke dynamiek niet in de weg.

AGENDAPUNTEN:

- **Onderzoek kustsuppletie.** Kustaan groei op natuurlijke wijze kost tijd en vergt ook nader onderzoek. De provincie is hiertoe aangesloten op het landelijke onderzoeksprogramma naar kustsuppleties (Kustgenese, onderdeel van het Deltaprogramma) met als doel het tijdig inzetten op een aangroeiende kust.
- **Flexibiliteit natuurdoelen.** De provincie verkent met duinbeheerders noodzaak danwel wenselijkheid van meer flexibiliteit in de na te streven natuurdoelen, ook in relatie tot klimaatverandering. Daarbij minder focus op lokale doelsoorten en meer op dynamische processen. Om aangroei van duinen mogelijk te maken is verstuing in het duin (bijvoorbeeld door kerven) nodig.
- **Waarborgen natuurwaarden strand.** De provincie verkent met beheerders en gebruikers de wenselijkheid danwel noodzaak van afspraken over beheer en gebruik van strand en duinvoet gericht op de natuurwaarden van het strand en natuurlijke dynamiek in de duinen.
- **Versterken continuïteit duinen.** De provincie werkt samen met het Nationaal Park Hollands Duinen (in oprichting) aan het versterken van de continuïteit van de duinen als doorgaande natuurlijke structuur. Maatregelen om dit te bevorderen worden opgenomen in de uitvoeringsagenda bij de visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving.

3.2 Waterveiligheid

Naar verwachting voldoet de kust van Zuid-Holland op dit moment aan de waterveiligheidsnormen uit de Waterwet die met ingang van 1 januari 2017 zijn gewijzigd (de formele beoordeling door de waterschappen wordt in 2023 afgerond). De verwachting is dan ook dat langs de kust de komende jaren geen nieuwe versterkingswerken nodig zijn.

Onderzoeksinstituut Deltares heeft de mogelijke gevolgen van versnelde zeespiegelstijging voor het Deltaprogramma verkend. Er is o.a. onderzocht wat mogelijke gevolgen zijn voor de hoeveelheid zand die aan de kust wordt gesuppleerd en wat de gevolgen zijn voor de sluitfrequentie van stormvloedkeringen. Tot 2050 leiden de nieuwe inzichten nog niet tot grote afwijkingen ten opzichte van de tot nu toe gehanteerde klimaatscenario's. Daarna lopen de scenario's sterk uiteen en daarmee ook de consequenties van veiligheidsmaatregelen. In elk geval zal er veel meer zand gesuppleerd moeten worden aan de kust en gaat de Maeslantkering veel vaker dicht. De gevolgen voor badplaatsen met een boulevard zijn in het Deltares-rapport nog niet in beeld gebracht. Bij de versterking van de zwakke schakels in de kust van Zuid-Holland is rekening gehouden met 30 centimeter zeespiegelstijging voor 50 jaar plus een robuustheidstoeslag van 30 cm. Tegen de tijd dat de zeespiegel zoveel is gestegen zijn dus nieuwe versterkingswerken nodig. Bij het ontwerp van de versterking van de zwakke schakels is veelal geanticipeerd op extra ruimte die nodig is voor toekomstige versterkingswerken.

AGENDAPUNTEN:

- **Lange termijn veiligheid badplaatsen.** De provincie verkent met waterschappen en gemeenten welke toekomstige waterveiligheidsmaatregelen in de badplaatsen mogelijk nodig zijn, en of het ruimtelijk beleid van gemeenten en provincie geen ontwikkelingen stimuleert of toelaat die noodzakelijke oplossingen in de toekomst in de weg staan.

3.3 Dynamische Delta

De provincie Zuid-Holland streeft naar een gezonde, aantrekkelijke en natuurlijke delta waar ruimte is voor dynamiek in (voormalige) zeearmen: getij, zoet-zout gradiënten en geleidelijke land-water overgangen. Een adequate bescherming tegen hoogwater is hierbij randvoorwaarde evenals het verstandig benutten van zoetwater dat door de rivieren wordt aangevoerd. Door de stijgende zeespiegel kan de verzilting in de (Zuid-Hollandse) Delta immers toenemen.

AGENDAPUNTEN:

- **Ontwikkelen Dynamische Delta.** *De provincie werkt samen met partners (waaronder Nationaal park NLDelta in oprichting) aan het ontwikkelen van een natuurlijke, aantrekkelijke en economische gezonde delta.*
- **Deltaprogramma.** *Er wordt samengewerkt in het Nationaal Deltaprogramma aan waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Daarbij wordt door de provincie het belang van een natuurlijke, aantrekkelijke en economische gezonde delta ingebracht.*
- **Voordelta.** *De provincie zet zich in voor behoud en versterking van de kwaliteit en biodiversiteit van de Voordelta.*

4 Aantrekkelijke kust

De kust van Zuid-Holland vormt een aantrekkelijke leefomgeving; aangenaam om in te recreëren, wonen en werken. Tegelijkertijd heeft het in dit dichtbevolkte deel van de Randstad een verstedelijkt karakter en is de druk op de ruimte groot. Met de 'aantrekkelijke kust' wordt inhoud gegeven aan de ambitie om de kwaliteiten van het landschap als vertrekpunt te nemen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee de aantrekkelijkheid van de kust te behouden en verder te versterken.

4.1 Natuurlijke, publieke ruimte

Het strand en grote delen van het duingebied vormen tezamen een openbare ruimte van formaat die ook op nationale schaal van grote waarde is. De openbaarheid en publieke toegankelijkheid van de kust dienen gekoesterd te worden. Daarbij kent de kustzone grote natuurlijke en landschappelijke waarden waarmee zorgvuldig moet worden omgegaan.

Een belangrijke kwaliteit van deze openbare ruimte is de afwisseling van reuring en rust, waarbij een beperkt aantal drukke, meer intensief gebruikte gebieden wordt afgewisseld met luwe zones. Dit is met een zonering verankerd in het provinciale beleid (zie bijlage 2 voor een toelichting). Bij nieuwe ontwikkelingen is het van groot belang aan te sluiten bij deze zonering en hier kwaliteit aan toe te voegen

4.2 Kwaliteit ontwikkelen in samenhang met de Nationale Parken i.o.

De ambities van Nationaal Park Hollandse Duinen (verankeren, verbinden, versterken) zijn opgenomen in het ambitiedocument *'Waar natuur stad en zee verbindt'*. De ambities van Nationaal Park NLDelta staan in het bidbook *'Dit is onze natuur'*. Beide Nationale Parken zijn in oprichting, de ambities van deze Nationale Parken – deels gebaseerd op de standaard voor Nationale Parken Nieuwe Stijl – komen overeen. De Nationale Parken streven naar:

- het versterken van natuurwaarden door robuuste, onderling verbonden natuurgebieden met veerkrachtige natuur die aansluit bij de natuurlijke dynamiek van kust en delta;
- het vergroten van de beleefbaarheid van de natuur, cultuurhistorie en het landschap door het verbeteren van recreatiemogelijkheden aanvullend op het populaire kusttoerisme en het bloeiende stedentoeerisme;
- een herkenbare eenheid van het gebied en daarmee het vergroten van de bekendheid, ook internationaal;
- actieve betrokkenheid van bewoners, overheden en ondernemers;
- positieve, duurzame invloed op de economie in de regio en een goede bereikbaarheid.

De provincie is partner in het ontwikkelen van de Nationale Parken. Zij ondersteunt de organisatie en verdere (ruimtelijke) uitwerking van de Parken. Daarnaast is de provincie mede-financier van concrete projecten. Het werk gaat in nauw overleg met de betrokken landschapstafels en erfgoedtafels, waarbij de Nationale Parken zich richten op opgaven die de landschapstafels en erfgoedtafels (ruimtelijk) overstijgen.

Beide parken hebben een uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving (RGLB) sluit, waar relevant, aan op de uitvoeringsagenda van de parken.

AGENDAPUNTEN:

- **Ondersteuning Nationale Parken.** *De provincie ondersteunt, zowel ambtelijk als bestuurlijk, de oprichting van de Nationale Parken Nieuwe stijl (NP Hollandse Duinen en NP NL Delta)*
- **Verankerung in Rijke Groenblauwe Leefomgeving.** *Concrete projecten en investeringen die samenhangen met de ambities van de nationale parken worden opgenomen in de uitvoeringsagenda van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving. De afstemming van de inzet en middelen voor Landschapstafels, Erfgoedtafels en Nationale Parken is daarbij een aandachtspunt.*

4.3 Landschap als vestigingsvoorwaarde

Nieuwe ontwikkelingen in de kustzone (woningbouw, recreatie, infrastructuur) dienen bij te dragen aan de kwaliteit van de kust als geheel. Dit vraagt om een integrale benadering waarbij economische ontwikkeling en stedelijke groei wordt gecombineerd met investeringen in natuur en landschap.

Badplaatsen

Ontwikkelingen in en om de badplaatsen dienen hoogwaardig en locatiespecifiek te zijn.

De provincie biedt hierbij kaders vanuit haar ruimtelijke kwaliteitsbeleid die specifiek zijn voor de kust. Zij zoekt de samenwerking bij de nadere uitwerking van ruimtelijke ontwikkelingen.

AGENDAPUNTEN:

- **Kustzone Hoek van Holland.** De provincie werkt hierbij samen met o.a. de gemeente Rotterdam aan een passende gebiedsontwikkeling rond de badplaats Hoek van Holland.
- **Haven van Scheveningen.** De provincie werkt hierbij samen met de gemeente Den Haag aan een toekomstbestendige ontwikkeling van de Haven van Scheveningen.
- **Projectlocatie Valkenburg.** De provincie werkt hierbij samen met diverse betrokken partijen aan een passende herontwikkeling van voormalig vliegveld Valkenburg i.r.t. de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van het kustlandschap.
- **Monster-Solleveld.** De provincie werkt samen met de gemeente Westland aan een samenhangende ontwikkeling van de uitbreiding Monster Noord i.r.t. het duingebied Solleveld.

Verblijfsrecreatie

Vanuit economisch oogpunt vormen recreatie en toerisme een aantrekkelijke branche voor de kustgemeenten en de regio. De provincie onderzoekt of, en zo ja op welke manier, het mogelijk is om in de groeiende behoefte aan verblijfsrecreatie te voorzien zonder dat het afbreuk doet aan de kwaliteiten van de kust. Tevens onderzoekt de provincie of haar beleidsinstrumentarium toereikend is om deze ontwikkeling in goede banen te leiden.

AGENDAPUNTEN:

- **Verblijfsrecreatie en kwaliteit kust.** Op basis van de Marktverkenning Verblijfstoerisme beziet de provincie hoe de resultaten hiervan kunnen doorwerken in het kustbeleid.

Recreatieve routes

De provincie investeert ook de komende jaren in de aanleg van wandel-, fiets- en ruiterspaden. In samenhang met de ontwikkeling van de Nationale Parken Hollandse Duinen en NL Delta wordt bezien hoe de investeringen zo effectief mogelijk worden ingezet.

AGENDAPUNTEN:

- **Routenetwerk kust.** De provincie geeft uitwerking aan een verdere verbetering van het recreatieve routenetwerk in de kustzone. Hiertoe wordt een Routebureau opgericht dat op dit punt kan samenwerken met de Nationale Parken. Verankering vindt o.a. plaats in het kader van het uitvoeringsprogramma van de Rijke Groenblauwe Leefomgeving.

Zwemwaterkwaliteit verbeteren

De zwemwaterkwaliteit is langs de Zuid-Hollandse kust in principe goed op orde. Een belangrijk aandachtspunt is echter het tijdelijke effect van hevige regenval op plekken waar riooloverstorten op zee uitmonden. Bij piekbuien kan vervuiling uit de openbare ruimte via deze overstorten leiden tot een tijdelijk sterke afname van de zwemwaterkwaliteit bij badplaatsen als Kijkduin, Katwijk en Noordwijk. Een goede zwemwaterkwaliteit is van belang voor de regio en de gehele provincie aangezien deze o.a. bijdraagt aan de toeristische aantrekkelijkheid.

AGENDAPUNTEN:

- **Zwemwaterkwaliteit.** De provincie overlegt met hoogheemraadschappen en gemeenten hoe toekomstige problemen kunnen worden voorkomen.

5 Duurzame kust

De energietransitie en klimaatverandering vragen om maatregelen die ook (en soms juist) in de kustzone hun weerslag zullen hebben. Voor de ontwikkeling van een duurzame kust is het dan ook van belang om op een passende manier ruimte te bieden aan duurzame energie en in te zetten op een klimaatbestendige inrichting van de kustzone.

5.1 Energietransitie in de kustzone

De provincie staat voor een grote opgave om samen met andere partijen de omschakeling te maken van fossiele naar duurzame, schone vormen van energie. Met de Rotterdamse haven, het Westland en het stedelijk gebied wordt aan de kust veel energie verbruikt. Nieuwe duurzame energieopwekking vindt bij voorkeur dicht bij de verbruiker plaats om opslag- en transportverliezen te beperken. De kust heeft daarbij in principe goede papieren voor de opwekking van wind- en zonne-energie: nergens

waait het harder en nergens schijnt vaker de zon dan aan de kust. Maar duurzame energie vraagt ruimte, ruimte die juist in de kustzone schaars is en sterk onder druk staat. De opgave voor de energietransitie in de kust is daarmee complex en vraagt om een zorgvuldige benadering die enerzijds recht doet aan de bijzondere landschappelijke kwaliteiten van het gebied en anderzijds de potenties van de kust als duurzame energieleverancier benut. Dit vraagt om maatwerk, waarbij per deelgebied een eigen specifieke strategie wordt ontwikkeld. Daarbij wordt onderscheid gezien in gebieden waar de kwaliteiten van natuur, landschap en recreatie centraal staan (de 'ontspannen kust') en gebieden die een belangrijke agrarische en economische functie vervullen als productieruimte (de 'productieve kust').

Energie Productieve Kust

De productieve kust biedt de grootse kansen voor een substantiële bijdrage aan de energietransitie, door aansluiting te zoeken bij het huidig gebruik en nieuwe vormen van duurzame energieopwekking te integreren binnen de bedrijfsvoering. Inzet daarbij is dat duurzame energie op een goede manier wordt ingepast en bijdraagt aan de versterking van de identiteit en kwaliteit van een gebied. Gebieden als de Bollenstreek, het Westland, de Rotterdamse haven en de Zuid-Hollandse eilanden bieden hiertoe kansen.

Energie Ontspannen Kust

Voor de ontspannen kust geldt dat de kansen voor grootschalige opwekking van duurzame energie beperkt zijn. De bijzondere (kwetsbare) kwaliteiten van bijvoorbeeld strand, duinen en de landgoederenzone laten zich moeilijk verenigen met opstellingen van grote windturbines of uitgestrekte zonnevelden. Het is van belang zuinig te zijn op deze schaarse natuurlijke en landschappelijk kwaliteiten in de verstedelijkte kustzone, een inzet die ook wordt onderstreept door de ontwikkeling van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Toch liggen ook hier kansen voor de energietransitie; niet zozeer in termen van grootschalige productie als wel ten aanzien van de maatschappelijke acceptatie, door op kleinschalige maar zichtbare wijze ook hier duurzame energie in te passen.

AGENDAPUNTEN:

- **Gebiedsgerichte strategieën.** De provincie faciliteert het ontwikkelen van energiestrategieën per deelgebied waarbij de opwekking van duurzame energie wordt gecombineerd met versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het kustgebied.
- **Kwetsbare kustlandschappen vrijwaren.** Strand, duinen en landgoederenzone blijven gevrijwaard van grootschalige opstellingen van windturbines en/of zonnevelden.
- **Duurzaam park.** Samen met NP Hollandse Duinen kijkt de provincie hoe dit Nationaal Park zich kan ontwikkelen tot een duurzaam park met geïntegreerde toepassingen van duurzame energieopwekking en ruimte voor experiment met kleinschalige innovatieve opstellingen; gericht op maatschappelijke bewustwording en acceptatie.

5.2 Klimaatbestendige kust

Voor een duurzaam gebruik van de kustzone vormt de aanpassing aan de veranderende klimatologische omstandigheden in toenemende mate een grote uitdaging. De stijgende zeespiegel noodzaakt tot aanpassingen aan onze kustverdediging (zie ook hoofdstuk 3, natuurlijk veilige kust) maar leidt ook tot verzilting, met gevolgen voor de landbouw en drinkwaterwinning. We zullen ons, ook in de stad, moeten voorbereiden op steeds extremere weersomstandigheden: met piekbuien en hittestress. Maatregelen zullen nodig zijn om te komen tot een klimaatbestendige kust.

Zilte, vruchtbare kust

Met een stijgende zeespiegel neemt de invloed van zout water landinwaarts steeds verder toe. Dit is met name merkbaar op de Zuid-Hollandse eilanden. Op korte termijn leidt dit nog niet tot onoverkomelijke problemen en is aanvoer van voldoende zoet (rivier)water technisch uitvoerbaar. Voor de lange termijn is het de vraag of deze strategie houdbaar blijft en of het niet beter is het gebruik aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Daarbij komt dat met een veranderend klimaat extreme situaties vaker zullen voorkomen: langdurig droge periodes en hevige regenval. Dit kan bij de huidige vorm van landbouw negatieve gevolgen hebben voor de bodemvruchtbaarheid. Door het stimuleren en ondersteunen van experimenten gericht op behoud van bodemvruchtbaarheid en verminderde gevoeligheid voor verzilting in de Zuid-Hollandse Delta kunnen we een voorschot nemen op de toekomst.

Stadsklimaat

De Zuid-Hollandse kust heeft een grotendeels verstedelijkt karakter. Het klimaatbestendig maken van de stad vormt een belangrijke opgave, waarbij de inrichting van de stedelijke buitenruimte een cruciale rol speelt. Meer groen en water in de stad is essentieel voor de bestrijding van hittestress en het kunnen accommoderen van grote neerslagoverschotten. Kansen hiervoor liggen er in combinatie met herstructureringsopgaven in het stedelijk gebied. Hierbij kunnen noodzakelijke verbeteringen en intensiveringen in woon- en werkgebieden in de stad worden gekoppeld aan de ontwikkeling van nieuwe groenblauwe structuren, zowel binnen het stedelijk gebied zelf als in verbinding met het landschap daarbuiten.

Waterwinning

De winning van drinkwater is een belangrijke functie in het kustgebied van Zuid-Holland. Voorgezuiverd rivierwater wordt in de duinen geïnfiltreerd via infiltratieplassen en zijgt weg in de bodem waarna het op een diepte van circa 10-20 meter wordt onttrokken. Het deel van het infiltratiewater dat afstroomt naar diepere bodemlagen wordt gewonnen met diepe winningen. Voor het veiligstellen van een duurzame zoetwaterwinning in de duinen is het van belang dat er ook in de toekomst voldoende ruimte blijft voor de infiltratie- en bufferfunctie van de duinen. Belangrijk aandachtspunt daarbij is de negatieve invloed van de zeespiegelstijging op de zoetwatervoorraad.

AGENDAPUNTEN:

- **Duurzame landbouw.** De provincie ondersteunt waar mogelijk experimenten rond teelten gericht op behoud van bodemvruchtbaarheid en verminderde gevoeligheid voor verzilting in de Zuid-Hollandse Delta.
- **Klimaatbestendige stad.** De provincie werkt samen met betrokken gemeenten aan een klimaatbestendige stad, o.a. in het kader van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving.
- **Drinkwater.** De provincie zet zich in voor het veiligstellen van de strategische drinkwatervoorziening in de duinen.

6 Samenwerken aan de kust

Er is een groot aantal partijen actief in de kustzone, waarmee de provincie op constructieve wijze samenwerkt. De rol van de provincie verschilt daarbij kan zowel kaderstellend, regisserend, initiërend of faciliterend zijn. Voor het realiseren van de benoemde ambities is het continueren en verder uitbouwen van deze samenwerking van groot belang.

6.1 Samenwerken & Participatie

De provincie heeft de afgelopen jaren nauw samengewerkt aan de ontwikkeling van haar kustzone. De versterking van de zwakke schakels, de pilot Zandmotor, de inzet in het Deltaprogramma Kust en de inzet in het Kustpact zijn tot stand gekomen met alle betrokken overheden, stakeholders en belangengroeperingen.

Basis voor het brede overleg in de kustzone vormt het Provinciaal Overleg Kust (POK) waarin de meest relevante partijen zijn vertegenwoordigd (kustgemeenten, Rijk, Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschappen, terreinbeheerders, stichting Duinbehoud, Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap, Dunea, ANWB en vertegenwoordigers HORECA). Voor specifieke onderwerpen kan het POK worden aangevuld met andere genodigden.

De komende jaren wil de provincie blijven inzetten op deze samenwerking aangezien verschillende partijen ook verschillende verantwoordelijkheden hebben in het kustgebied. Door samenwerking kan aan de voorkant van een initiatief goed worden afgestemd en kan werk met werk worden gemaakt. Daarnaast onderzoekt de provincie de mogelijkheden om bredere vormen van participatie in te zetten bij haar taken.

6.2 Uitwerking Kustpact

De Provincie is ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigd bij de uitwerking van het Kustpact. Dit vraagt de komende tijd inzet op een aantal onderwerpen.

Verankering kustkwaliteiten in de Nationale omgevingsvisie

Partijen uit het Kustpact zijn voornemens om de gezamenlijk benoemde kwaliteiten van de kust te verankeren in de Nationale Omgevingsvisie. Partijen achten deze kwaliteiten van nationaal belang. Vanzelfsprekend wordt bij deze verankering rekening gehouden met de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling.

Aanpassing Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Barro is onderdeel van de Waterwet. Hierin worden de ruimtelijke zaken gekaderd die van belang zijn vanuit de waterveiligheid. Conform de afspraken uit het Kustpact herzielt het Rijk de Barro. Deze herziening beoogt beter aan te sluiten op het ruimtelijk beleid van de verschillende kustprovincies. De provincie is hierbij gesprekspartner.

Monitoring

De komende jaren willen de gezamenlijke partijen monitoren in hoeverre er met toekomstige ontwikkelingen recht wordt gedaan uit de afspraken uit het Kustpact. De provincie zal hierbij de gewenste data aanleveren.

Stuurgroep Kustpact

Om de verschillende werkzaamheden uit de afspraken van het Kustpact in goede banen te leiden is er

een stuurgroep Kustpact onder voorzitterschap van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Momenteel wordt besproken wat de rol en status van deze stuurgroep blijft in de komende jaren. Hierbij dient goed te worden afgestemd met andere bestuurlijke gremia die betrekking hebben op de kustzone (b.v. Wind op Zee – ministerie EZ, Strategische Agenda Noordzee 2030 – ministerie I&W en LNV)

6.3 Nationale Parken Hollandse Duinen en NLDelta

Dunea, de initiatiefnemer van Hollandse Duinen, heeft een Stichting Nationaal Park Hollandse Duinen opgericht. Zuid-Holland, Dunea en Staatsbosbeheer hebben met de Stichting een samenwerkingsovereenkomst gesloten over beschikbare capaciteit en middelen in de periode 2019 en 2020. Dit vormt de basis voor de werkorganisatie die het Nationaal Park in Zuid-Holland gaat realiseren. Ook voor NLDelta wil Zuid-Holland op korte termijn een samenwerkingsovereenkomst sluiten met de initiatiefnemers. De provincie ondersteunt ambtelijk en bestuurlijk de verschillende werkzaamheden die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma van het Nationaal Park. Eén van de ambities is om het Nationaal Park niet te beëindigen bij de provinciale grens met Noord-Holland. Het gehele duingebied “Van Hoek van Holland tot aan Den Helder” dient één Nationaal Park te zijn. NLDelta heeft de ambitie om op termijn verder uit te breiden naar de Zeeuwse Delta en samen te werken met Nationaal Park Oosterschelde.

6.4 EU: beleidsbeïnvloeding, kennisuitwisseling en subsidies

In Europees verband is de provincie aangesloten bij de North Sea Commission en de Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR). Hier draagt de provincie bij aan de kennisuitwisseling en expertise tussen verschillende Europese kustregio's op het gebied van kustontwikkeling en kustbeheer in samenhang met de noodzakelijke maatregelen voor klimaatadaptatie en -mitigatie. De provincie participeert actief in de Task Force 'Climate Change' van het CPMR. Daarnaast is de provincie 'Observer partner' bij het Interreg project Sustainable and Resilient Coastal Cities (SARCC) waarin de mogelijkheden van lange termijn veiligheid van stedelijke gebieden aan de kust wordt onderzocht.

De Werkgroep Kust (onderdeel van het samenwerkingsverband Vlaams Nederlandse Delta) is een samenwerking gericht op kennisuitwisseling tussen de provincies Zeeland, West-Vlaanderen en Zuid-Holland. Met dit doel worden jaarlijks 2 of 3 bijeenkomsten georganiseerd over uiteenlopende kustgerelateerde onderwerpen met experts van diverse verschillende partijen. De aandacht voor de Nederlandse en de Zuid-Hollandse aanpak is groot.

6.5 Participatie aan de kust

De Provincie bespreekt met de verschillende partijen de mogelijkheden om een bredere en structurelere vorm van participatie vorm te geven in het kustgebied. De Stichting Duinbehoud wil het voortouw nemen om bijeenkomsten te organiseren waarbij uit brede lagen van de kustsamenleving en vanuit verschillende perspectieven het gesprek gaande blijft bij ontwikkelingen aan de Zuid-Hollandse kust. Ook wordt in overleg met de directie van Naturalis bezien hoe vorm kan worden gegeven aan het concept 'Groene Cirkel' rondom de kustzone.

BIJLAGE 1

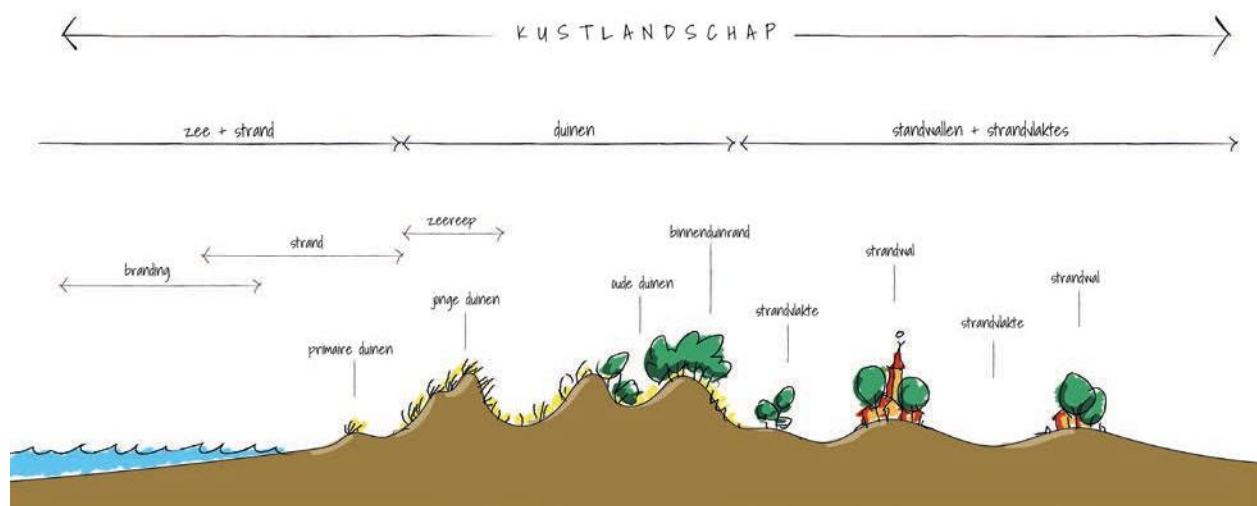
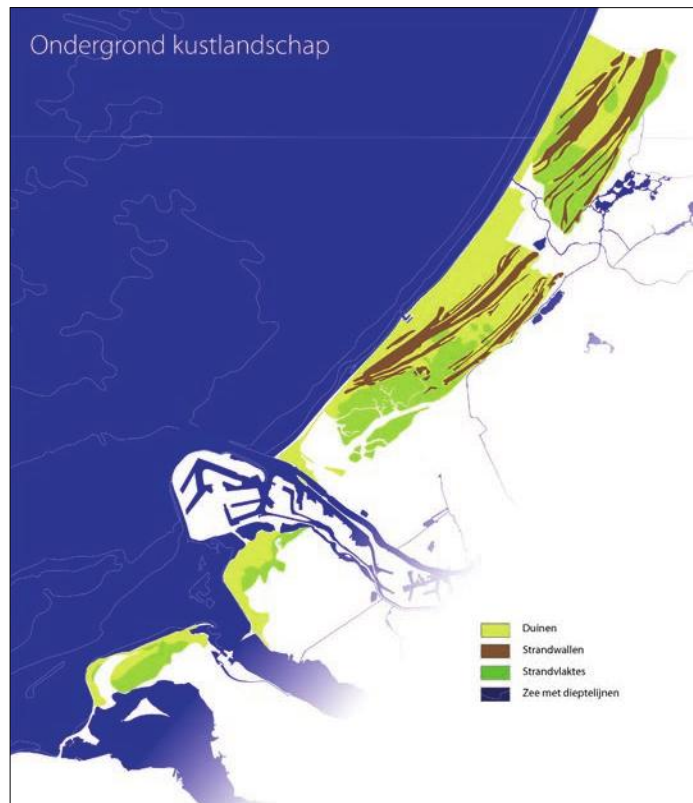
Kwaliteit van de kust

Het kustlandschap van Zuid-Holland

Strikt genomen is 'de kust' het overgangsgebied of de grens tussen zee en land. In het kader van deze notitie hanteren we echter een ruimere definitie, waarbij een brede zone wordt beschouwd waarbinnen sprake is van een evidente relatie (qua ondergrond en gebruik) met de kust in enge zin. Deze zone die als kustlandschap is aan te duiden varieert qua breedte, afhankelijk van de omvang van de duinen en de aanwezigheid van strandwallen en -vlaktes in het achterland: van enkele honderden meters bij het Westland tot bijna 10 kilometer bij Wassenaar-Voorschoten.

Opbouw van het kustlandschap

Het kustlandschap bestaat uit zee, strand, duinen en het aangrenzende landschap daar direct achter. Zand vormt letterlijk de basis van dit gebied. Het dichtst bij zee liggen de jonge duinen, veelal begroeid met helmgras. Verder landinwaarts liggen de oude duinen die in de loop der tijd vaak dichter begroeid zijn geraakt. De ligging van de feitelijke zeewering varieert langs de kust, soms is dit de eerste duinenrij en soms ligt deze meer naar achteren om o.a. meer ruimte te kunnen geven aan de dynamiek in de kust voor o.a. natuurontwikkeling. De binnenduinrand vormt de overgang tussen de hogere gelegen duinen en het lager gelegen achterland. In dit achterland zijn vaak de structuren van de wat hoger gelegen strandwallen en lagere strandvlaktes te herkennen. De strandwallen zijn van oudsher de vestigingsplekken in het landschap geweest en ook de historische wegen volgen deze structuren.

Unieke kwaliteiten

De Zuid-Hollandse kust is een gebied met unieke kwaliteiten en is daarmee van grote waarde voor de provincie.

Weids, stil en donker

Het landschap van strand en duinen kenmerkt zich door een enorme weidsheid. Nergens in Nederland is de ruimte zo 'grenzeloos', de horizon zo leeg. De leegte van strand en duinen staat daarmee in scherp contrast met de volheid van het achterland, waar woningbouw, werkgebieden, havens, kassen en infrastructuur in toenemende mate het beeld bepalen. De ruimte maakt de er-

varing van rust en duisternis mogelijk; schaarse kwaliteiten in een sterk verstedelijkt gebied als Zuid-Holland. Een groot deel van de Zuid-Hollandse duinen is daarom ook aangeduid als stiltegebied. In dit meest ongerepte landschap van Zuid-Holland is de natuurlijke dynamiek van water, weer en wind aan den lijve te ondervinden.

Gratis en openbaar

Het strand vormt de grootste openbare ruimte van Zuid-Holland. Het is er voor iedereen en is gratis toegankelijk. Hier ben je in grote mate vrij om te doen wat je wilt. In mindere mate geldt dit ook voor de duinen, die grotendeels openbaar toegankelijk zijn. Het openbare karakter van de kust vormt een belangrijke kwaliteit die bijna vanzelfsprekend lijkt, maar dat zeker niet

is. De kust leent zich voor een breed scala aan recreatieve activiteiten; wandelen, fietsen en zwemmen, maar ook allerlei vormen van sport, evenementen, horeca, verblijf en vermaak. Met wat spelregels biedt de kust ruimte voor al deze uiteenlopende vormen van gebruik door zowel inwoners van Zuid-Holland als gasten van buiten.

Reuring en rust

De Zuid-Hollandse kust kenmerkt zich door een aantrekkelijke afwisseling van reuring en rust. Op een relatief beperkt aantal plekken is er sprake van een meer intensief gebruik. Badplaatsen als Scheveningen, Kijkduin, Hoek van Holland, Katwijk en Noordwijk richten zich met hun boulevards, winkels en strandtenten op de vertier-zoekende badgasten. Tussen deze badplaatsen bevinden zich uitgestrekte gebieden waar juist de rust domineert en de voorzieningen beperkt zijn. De afwisseling van een beperkt aantal intensief gebruikte plekken en grotere lengtes van rustige kustgebieden vormt een belangrijke kwaliteit van

de Zuid-Hollandse kust. De ontsluitingsstructuur van de kust, met een goede bereikbaarheid van de badplaatsen door middel van een beperkt aantal inprikkende wegen die onderling niet verbonden zijn, draagt in belangrijke mate bij aan deze zonering. De afwisseling van meer intensief en meer extensief gebruikte gebieden zet zich ook voort in het landschap achter de duinen waarbij de stedelijke gebieden van Den Haag en Leiden worden afgewisseld met de landschappen van de landgoederenzone, de Oude Rijn en de Bollenstreek.

Variatie aan landschappen

Het kustlandschap kenmerkt zich door een grote variatie aan landschappen op relatief korte afstand van elkaar. Strand en duinen vormen een continue factor langs de kust, met direct daarachter de karakteristieke landschappen van de Bollenstreek, de Oude Rijnzone, de Landgoederenzone en het Westland. De stedelijke landschappen met de historische binnensteden en

parken van Den Haag en - enigszins op afstand - ook Leiden vormen hier een waardevolle aanvulling op. Ook de 'koppen' van de Zuid-Hollandse eilanden maken deel uit van de kustzone, die hier onderbroken wordt door de zeearmen van Haringvliet en Grevelingen.

Stuivend zand

Natuurlijke processen spelen een belangrijke rol in het kustgebied. De krachten van wind en water leiden tot duinvorming, zandverstuiving en kustafslag. Hoewel enigszins beteugeld en gecontroleerd, vormt deze natuurlijke dynamiek een

belangrijke kwaliteit; zowel qua beleving als voor behoud en ontwikkeling van de voor het gebied karakteristieke natuurwaarden.

Soortenrijke natuur

Strand en duinen zijn het 'gouden randje' van Nederland. De verschillende duingebieden vormen tezamen het grootste aaneengesloten natuurgebied van Zuid-Holland. Duinen en strand zijn daarmee een waardevolle ecologische verbindingzone in het verstedelijkte landschap van de Randstad. De natuur van het kustlandschap kenmerkt zich door een grote soortenrijkdom, zowel qua flora als fauna. Het belang van deze biodiver-

siteit beperkt zich niet alleen tot het duingebied, maar strekt zich ook uit richting het achterland met waardevolle verbindingen richting de Bollenstreek en de Landgoederenzone.

Rijke historie

Het kustlandschap is rijk aan historie. Al in de 17e en 18e eeuw werd het gebied achter de duinen ontdekt als aangename vestigingsplek. Dit resulteerde in de aanleg van een groot aantal landgoederen en buitenplaatsen waarvan velen vandaag de dag nog aanwezig zijn. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is in het kustgebied door de Duitsers een verdedigingslinie aangelegd onder de naam Atlantikwall, ter voorkoming van een geallieerde invasie. Restanten van deze linie zijn in de vorm van o.a. bunkers in een belangrijk

deel van het duingebied van Zuid-Holland terug te vinden. Ook de Limes, de grens van het toenmalige Romeinse rijk, kruist het kustlandschap; deze belangwekkende archeologische structuur volgt de Oude Rijn tussen Leiden en Katwijk. Op verschillende plekken zijn resten van Romeinse nederzettingen teruggevonden. De rijke historie van het gebied komt tot uiting in een groot aantal bijzondere en waardevolle elementen en structuren in het gebied.

Bron van inkomsten

De kust vertegenwoordigt ook een belangrijk economisch belang. De duinen zijn van groot belang voor de waterwinning in Zuid-Holland. Juist in het kustlandschap, waar verzilting een belangrijke rol speelt, is de zoetwatervoorraad in de duinen van grote waarde.

De aanwezigheid van een mooi kustgebied, met uitgebreide mogelijkheden voor recreatie, waardevolle natuur en een rijke historie, draagt ook bij aan een wervend en aantrekkelijk woon- en

werkklimaat in Zuid-Holland. Daarnaast is de recreatiesector zelf ook een economische factor van betekenis. De kust voert de lijst met favoriete vakantiebestemmingen aan. Bijna de helft van alle vakantiegangers bezoekt daarbij het strand. Toerisme wordt voor de Zuid-Hollandse economie steeds belangrijker, met groeiende bestedingen van zowel buitenlandse als binnenlandse bezoekers.

BIJLAGE 2

Samenvatting van het huidige kustbeleid

De doorwerking van waarden in de provinciale Visie Ruimte & Mobiliteit (VRM)

In Zuid-Holland is zorg voor de ruimtelijke kwaliteit in het bijzonder van belang en is daarom benoemd als één van de rode draden in de visie. Ruimtelijke kwaliteit is het resultaat van goede ruimtelijke ordening: een evenwicht en samenspel van toekomstwaarde, gebruikswaarde en belevingswaarde. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten niet alleen functioneel zijn, maar ook duurzaam houdbaar (of bewust tijdelijk) en in hun uiterlijke verschijning bijdragen aan de kwaliteit van de omgeving.

Kwaliteitskaart

De provincie beschikt over een kwaliteitskaart die de kwaliteitsambities van de provincie toont en in een geactualiseerde vorm onderdeel is van de Visie Ruimte en Mobiliteit. De kwaliteitskaart staat met de bijbehorende uitwerking in richtpunten aan de basis van de Gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit. De inzet van de provincie is dat ruimtelijke ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit, zoals benoemd op de kwaliteitskaart en uitgewerkt in richtpunten.

De kwaliteitskaart toont in vier lagen de gebiedskenmerken en kwaliteiten die de provincie belangrijk vindt. De vier lagen zijn samengevat in één kaartbeeld; de integrale kwaliteitskaart. Doel van de kaart is om nieuwe ontwikkelingen binnen de provincie op een logische en aantrekkelijke manier te verbinden aan een plek in Zuid-Holland.

In de kwaliteitskaart wordt in de laag van de ondergrond het kustcomplex benoemd met haar kenmerken en kwaliteiten. In de tweede laag, de laag van de natuur- en cultuurlandschappen worden kwaliteiten van de verscheidene kustlandschappen benoemd: Strand- en duinlandschap, Bollenland-schap, Landgoederenlandschap en het Schurvelingenlandschap. De derde laag van de stedelijke occupatie en de vierde laag, de laag van de beleving, geven nader uitwerking aan de kwaliteiten van de verschillende functies in de kustzone (infrastructuur, badplaatsen, cultuurhistorische en natuurlijke waarden, etc.).

Richtpunten benoemen en beschrijven (generiek voor Zuid-Holland en gebiedsspecifiek) de bestaande kenmerken en waarden en de wijze waarop nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen hiermee rekening kunnen houden. In bijlage 1 van de VRM zijn de vier kaartlagen digitaal afzonderlijk aanklikbaar, met een directe koppeling naar de bijbehorende richtpunten.

Gebiedsprofielen

De Gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit vormen een uitwerking van de kwaliteitskaart en de richtpunten op gebiedsniveau en zijn opgesteld in samenwerking met regionale partijen. Ze bieden een gebiedsspecifieke handreiking voor het omgaan met ruimtelijke kwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen.

In de gebiedsprofielen voor Voorne-Putten, Goeree-Overflakkee, de Delflandse Kust, Duin, Horst en Weide en de Duin- en Bollenstreek worden de specifieke kwaliteiten van de kustgebieden benoemd en uitgewerkt in ambities.

Specifiek kustbeleid

De kust van Zuid-Holland is een waardevol landschap. Het strand en de duinen kennen een grote natuurlijke dynamiek en hoge ecologische waarden. Daarnaast vormt de kust een aantrekkelijke plek om te recreëren. In het zomerseizoen vormt het strand een afwisselende strook van drukke delen nabij kustplaatsen, en meer rustige delen. Door forse gezamenlijke investeringen is de kust veilig en is de bereikbaarheid, natuurlijkheid en aantrekkelijkheid toegenomen.

Veel meer dan de andere grote landschappen wordt het kustlandschap gekenmerkt door een afwisseling van stedelijk gebied, natuur en landschap. Instandhouding van de kwaliteiten van het duingebied en de landgoederenzone is van groot belang, met het oog op biodiversiteit en kustveiligheid. Dit gaat samen met de functie van een aantal duingebieden als waterwingebied. De kust wordt tussen Hoek van Holland en Scheveningen op een innovatieve, natuurlijke manier beschermd en uitgebreid door de Zandmotor. Voor de gehele kustzone is gebiedsgerichte versterking van het toerisme als economische sector een centrale opgave. De kust vormt een belangrijke drager voor de versterking van het vestigingsklimaat in Zuid-Holland.

Uitsnede van de Kwaliteitskaart

Belangrijk is een goede zonering en aansluiting bij de grote variatie in stedelijke, economische, cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten.

Verbetering van de bereikbaarheid van enkele badplaatsen is hier onderdeel van. Van belang is dat de diverse badplaatsen aan de Zuid-Hollandse kust een eigen, onderscheidend profiel ontwikkelen, met bijbehorend aanbod, afgestemd op hun ligging en bereikbaarheid. In de genoemde zonering biedt het strand een belangrijke kwaliteit als openbare en recreatieve ruimte op de schaal van de gehele provincie. Binnen dit gegeven kan strandbebouwing bijdragen aan het onderscheidend profiel van de badplaatsen.

Zowel maatschappelijk als bestuurlijk is er grote zorg dat door een toename van bebouwing op het strand er grote afbreuk wordt gedaan aan zowel de natuurlijkheid als de omgevingskwaliteit van de kust. Het is van belang om in de nabijheid van de stad plekken te hebben waar rust en natuurlijkheid het beeld bepalen.

Aanscherping beleid in de recente actualisering

Belangrijkste onderdeel van de aanscherping van het beleid betreft het toevoegen van delen van de stranden tussen Hoek van Holland en Noordwijk aan het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het krijgt daarmee de status van beschermingscategorie 1. Dit betekent dat toekomstige ontwikkelingen moeten passen bij de maat en schaal van bestaande kenmerken van een gebied.

Voor de rustige delen van het strand bestaan die kenmerken uit een grote mate van natuurlijke dynamiek in samenhang met de zee en het duinlandschap. Daarbij bepalen de vrije toegankelijkheid, openheid en rust het beeld.

De teksten zijn aangepast in de visie en in de richtpunten voor ruimtelijke kwaliteit. Hier is toegevoegd dat op de rustige stranden meer ingezet wordt op de openheid en rust en dat daarmee geen nieuwe seizoensgebonden en/of permanente bebouwing ten behoeve van verblijfsrecreatie wordt toegestaan.

De status van NNN doet meer recht aan de grote kwaliteit die aan de kust wordt toegekend en het totale kustlandschap waarin zee, strand en duinen op logische wijze met elkaar samenhangen.

Bij de kustplaatsen blijft ruimte voor ontwikkeling.

De kaart met de verbeelding van het NNN is aangepast. De rustige stranden tussen Hoek van Holland en Noordwijk die liggen voor Natura 2000 duingebied zijn toegevoegd aan het NNN. De stranden direct liggend voor de kustplaatsen zijn niet toegevoegd aan het NNN (ook al is daar in een aantal gevallen sprake van smal duingebied met een Natura 2000-status).

Bestaande permanente en seizoensgebonden bebouwing die binnen het NNN gaat vallen mag blijven staan of kan (voor zover er niet op basis van andere criteria anders wordt besloten) elk jaar worden teruggedbouwd. Ook als verplaatsing als gevolg van duinaangroei nodig is.

De toevoeging van delen van het strand (donkergroen) aan het Natuur Netwerk Nederland (NNN)

Natura2000 gebieden

In onderstaand tekstkader is weergegeven hoe de teksten nu in bijlage 1 van de VRM staan verwoord.

Kustcomplex

Het kustlandschap is opgebouwd uit een opeenvolging van zee, strand, jonge duinen, strandvlakten en strandwallen parallel aan de kust. Deze langgerekte structuur is op twee plaatsen onderbroken: bij de monding van de Oude Rijn en bij de voormalige monding van de Maas. Veel strandwallen zijn in de loop van de tijd vergraven voor het zand of de bollenteelt, waardoor het kenmerkende reliëf is verdwenen. De duinen en het strand kennen een grote natuurlijke dynamiek en uitersten in omstandigheden: van droog en heet naar nat en koud of van zout naar zoet. Dit maakt het strand en de duinen ecologisch erg waardevol.

Richtpunten:

- *Ontwikkelingen versterken en gebruiken waar mogelijk de natuurlijke dynamiek en omstandigheden van de kust (duinen, strand en voordelta/vooroever).*
- *Ontwikkelingen houden het verschil herkenbaar tussen “hoog en droog” en “laag en nat” en bouwen voort op de parallelle kuststructuur.*
- *Veiligheidsmaatregelen zijn mede gericht op het versterken van het natuurlijk kustkarakter.*

Strand- en duinlandschap

Dit is een reliëfrijk, overwegend niet gecultiveerd, zandlandschap van strand en jonge duinen met hoge natuur- en recreatiewaarden. Natuurlijke processen als verstuiving, vernatting en bosvorming zijn duidelijk zichtbaar door de voortdurende dynamiek van zand, golven en wind. Duingebieden worden afgewisseld door grote en kleine badplaatsen en havens. Het gebied is van belang voor de waterveiligheid en drinkwatervoorziening. De kust is een aantrekkelijke plek om te recreëren. Gedurende het strandseizoen kenmerkt het strand zich door een afwisseling van (drukke) strandopgangen en boulevards, waar strandtenten en strandhuisjes vaak het beeld bepalen, naar zeer rustige stranden zonder bebouwing. Dit contrast en deze diversiteit zijn kwaliteiten van het strand als belangrijke openbare en recreatieve ruimte van Zuid-Holland. Het is van groot belang om in de directe nabijheid van de stad plekken te weten waar rust en openheid het beeld bepalen.

Richtpunten:

- *Ontwikkelingen dragen bij aan of versterken de bijzondere landschappelijke en natuurlijke kwaliteit van het strand en de duinen.*
- *Ontwikkelingen dragen zorg voor het behoud van het openbare karakter en de afwisseling in de belevingskwaliteit (van druk naar rustig) langs de kust van Zuid-Holland. Nieuwe strandbebouwing voor verblijfsrecreatie nabij duingebied op rustige stranden is daarmee niet toegestaan.*

